

Täysistunto

Torstai 17.10.2019 klo 16.00—18.15

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 2/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.01 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan käsittelyssä hallituksen esitys, jolla aikaistetaan ensi vuodelle alun perin tarkoitetun peruspalveluiden kertaluonteisen, kilpailukyky sopimuksen päättymiseen liittyvän 237 miljoonan euron valtionosuuden maksatusta jo tälle kuluvalle vuodelle.

Tämä hallituksen esitys on sinänsä kannatettava, mutta kuitenkin kyse on vain maksatuksen aikaistamisesta noin vuodella, joten esitys tuo vain väliaikaista helpotusta kuntien talouteen. Utta rahaa kunnille ei ole tämän esityksen myötä tiedossa.

Arvoisa puhemies! Kuntien talous on heikentynyt ja niiden velkaantuminen kiihtynyt varsin nopeasti. Kuntakentän yhteenlaskettu velkataakka kasvaa arvioiden mukaan 20 miljardista eurosta noin 30 miljardiin euroon jo ensi vuosikymmenen puoliväliin mennessä. Erityisessä ahdingossa ovat väestön vähenemisestä ja vanhenemisestä kärsivät kunnat, joissa yksityisen sektorin työpaikat ovat kortilla. Toiminnan ja investointien yhteenlasketun rahavirran arvioidaan heikkenevän eniten pienissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa.

Arvoisa puhemies! Kuntien verotulot ovat talouskasvun heikkenemisen myötä vähentyneet hyvin nopeasti, ja Kuntaliiton arvioiden mukaan niiden yhteenlaskettu kunnallisverokertymä on jopa 600 miljoonaa euroa ennakoitua pienempi. Tämä kaikki heijastuu väistämättä myös niiden palvelutasoon. Suurista kaupungeista vain Helsinki tekee nykyhetken arvioiden mukaan ylijäämäisen tilinpäätöksen, mikä on erittäin poikkeuksellista. Tämän tilanteen korjaamiseksi vaaditaan uusia toimia sekä valtiolta että kunnilta.

Monessa kunnassa on hyvinä aikoina eletty valitettavan leveästi ja tuhlatu verovarvoja vähemmän tarpeellisiin hankkeisiin ja investointeihin. Kuntien onkin pystyttävä itse tehostamaan toimintaansa ja palvelutuotantoaan. Kunnallisveron korotukset eivät ole oikea tie, vaikka niitä suunnittelee alustavien tietojen mukaan jopa noin 90 kuntaa. Jonkinasteisia paineita tuloveroprosentin korotukseen on peräti 90 prosentissa kunnista.

Arvoisa puhemies! Rinteen hallitusohjelman etupainotteiset mutta pysyvät menolisäykset kasvattavat kuntatalouden menoja 565 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasossa. Hallitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2019 vp

ohjelman kertaluonteiset menolisäykset lisäävät kuntatalouden menoja vuosittain noin 200 miljoonaa euroa ajanjaksolla 2020—22. Vaikka pääosa uusista tehtävistä korvataan kunnille täysimääräisesti, rahoitetaan osa kertaluonteisista menolisäyksistä vain yhden vuoden ajan. Käytäntö on valitettavasti osoittanut, että osa kertaluonteisistakin hankkeista jää todellisuudessa pysyviksi.

Arvoisa puhemies! Kuntatalous uhkaakin kriisiytyä pahoin, ellei hallituksen 75 prosentin työllisyystavoite toteudu, [Puhemies koputtaa] ja kukaanhan meistä ei varmaankaan tätä halua. Kehotankin hallitusta kiinnittämään erityistä huomiota työllisyystoimiensa kustannustehokkuuteen ja luomaan yrityksillemme aidot mahdollisuudet toimintansa kehittämiseen. [Puhemies koputtaa] Siitä hyötyisi kuntatalous kasvavien verotulojen muodossa ja tietenkin myös kuntien asukkaat peruspalveluiden säilymisen myötä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 30/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.